

Katarzyna Pawelec

**Niedokrwistości z zaburzeń
wytwarzania u dzieci (aplastyczne
wrodzone i nabyte)**

**Katedra i Klinika Pediatrii Hematologii i Onkologii AM,
Warszawa**

Niewydolność szpiku

- izolowany brak jednej linii komórkowej (erytrocytarnej, mieloidalnej lub płytkowej)
lub
- całkowity brak wszystkich trzech linii z towarzyszącą jej pancytopenią związaną z hipoplazją lub całkowitą aplazją szpiku

Niewydolność szpiku

- wrodzona
- nabyta

Pancytopenie

- **Niedokrwistość aplastyczna typu Fanconiego**
- **Dyskeratoza wrodzona**
- **Zespół Shwachmana-Diamonda**
- **Małopłytkowość amegakariocytarna**
- **Nabyta niedokrwistość aplastyczna**

Hipoplazje krwinek czerwonych

- **Niedokrwistość Diamona-Blackfana**
- **Przejściowa erytroblastopenia dziecięca**
- **Niedokrwistości dyserytropoetyczne**

Anemia aplastyczna typu Fanconiego (Fanconi Anemia-FA)

- **Dziedziczenie autosomalne recesywne**
- **1200 przypadków**
- **chłopcy do dziewcząt jak 1,2:1**
- **Około 21 typów mutacji
(FANCA, B, C, D1, D2, E, F, G, I, J, L itd)**
- **8 chromosomach
(16q24.3; 9q22.3; 3q12.3; 13p25.3; 6p21.3; 11p15; 9p13;
2p16.1)**
- **Najczęstszy typ FANCA 65-70% chorych
następnie FANCC i FANCG u 8-10%**

Patogeneza FA

- defekt naprawy DNA,
- wrażliwość na tlen
- nieprawidłowości hematopoezy komórek pnia w wyniku:
apoptozy komórek,
spadku poziomu IL-6, GM-CSF, IL-1 β
wzrostu TNF- α .
- łamliwość chromosomów pod wpływem:
promieni jonizujących,
czynników klastogennych: mitomycyna C (MMC),
diepoksybutan (DEB)
spadku stężenia tlenu.

Fanconi anaemia-the phenotype

Growth retardation and abnormal development

Stem cell failure

1000 fold risk of cancer

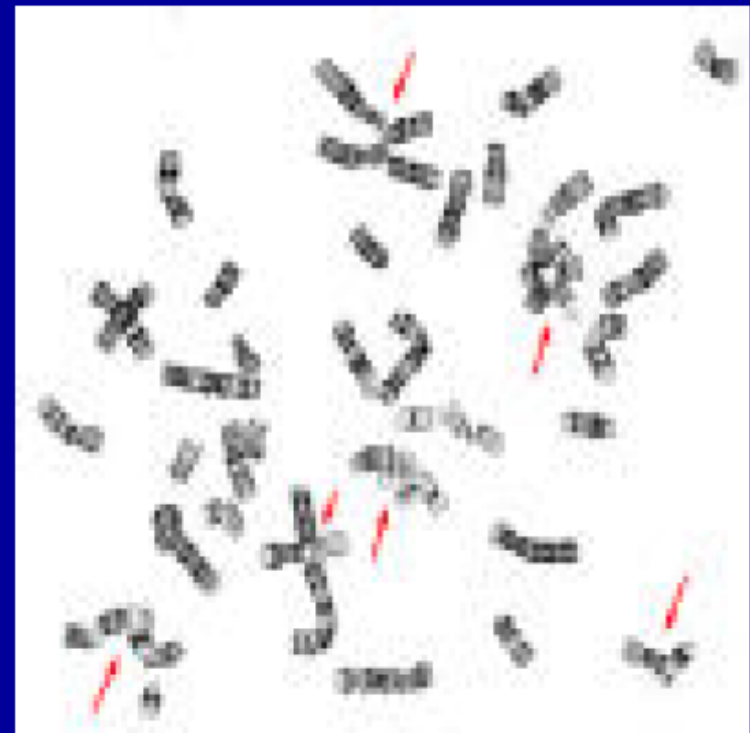
Diagnosis

- Cultured lymphocytes
Increased chromosomal
breakage with exposure to
diepoxybutane (DEB)
and/or mitomycin C
(MMC)

10% with FA will be normal!

DEB/MMC sensitivity does
not correlate with disease
severity

FA „*klasyczne*” objawy

- niski wzrost,
- brak kciuka,
- małogłowie,
- „*cafe-au-lait*”
- charakterystyczny wygląd twarzy
małożuchwie,
szeroka podstawa nosa,
zmarszczka nakątna

FA pancytopenia

- brak w chwili urodzenia
- makrocytoza
- małopłytkowość
- hipoplazja pozostałych układów

- wiek 5-10 rż, mediana 7, >80% do 20 rż

FANCONI ANEMIA

Clinical Features

Autosomal Recessive Genetic Disorder

- Due to Chromosomal Breakage
- Common in Ashkenazi Jews

Rx

Bone Marrow Replacement

FA badania

- **Morfologia - pancytopenia krwi obwodowej.**

**E - normocytarne, makrocyty,
polikilocytoza.**

**Liczba L, PLT, RTC jest obniżona lub
zerowa. Poziom Hb - obniżony,**

Poziom HbF i EPO podwyższony

FA badania

- Szpik z oceną histopatologiczną oraz łamliwością chromosomów.
- Inne w poszukiwaniu wad:
RTG układu kostnego,
USG jamy brzusznej,
EKG, ECHO serca,
Badanie wzroku i słuchu.

FA leczenie

Z wyboru ze znaczną pancytopenią krwi obwodowej (granulocyty obojętnochłonne $<1000/\text{mm}^3$, poziom Hgb $<8\text{g/dl}$ lub płytek $<40\text{-}50,000/\text{mm}^3$)

- przeszczep szpiku od zgodnego dawcy rodzinnego lub niespokrewnionego
- wykluczenie FA u dawcy rodzinnego na podstawie badania klinicznego, hematologicznego oraz cytogenetycznego.
- bez napromieniania i cyklofosfamidu

FA leczenie

Zachowawcze: androgeny pierwszy rzut ,

Terapia łączona:

anaboliki (oksymetolon, dawka 2-5mg/kg/dobę)

kortikosteroidy (prednison 5-10mg/dzień),

wysokie dawki metylprednisolonu,

globulina antylimfocytarna,

cyklosporyna dla pacjentów bez możliwości przeszczepu,

Krwiotwórcze czynniki wzrostowe NIE.

Terapia genowa FA przyszłość

FA

Okolo 15% pacjentów rozwija:

MDS,

AML,

guzy lite: szczególnie

przewodu pokarmowego,

układu moczowego,

wątroby oraz mózgu.

Niedokrwistość Diamonda – Blackfana (Diamond – Blackfan Anemia – DBA)

- **2-7 przypadków na milion żywych urodzeń**
- **Selektywna depresja prekursorów układu czerwonokrwinkowego w szpiku.**
- **Układ granulocytów i płytkotwórczy bez odchyleń.**
- **Pierwszy raz choroba została opisana w roku 1936.**

DBA

- Często rodzinnie.
- U około 25% pacjentów z DBA mutacja RPS19 (19q13.2) w obrębie chromosomu 19.
- Drugi gen stwierdzono na chromosomie 8 (8p23.2-p22).
- Typ dziedziczenia autosomalny dominujący rzadziej recesywny.
- W 50-60% przypadków mutacji RPS19 jest przypadkowych lub pojawiających się „*de novo*”.

DBA patogeneza

- **Defekt erytroidalnych komórek potomnych zwiększona apoptozy
zmniejszenie wrażliwości komórek progenitorowych na erytropoetynę w wyniku mutacji genu dla receptora erytropoetyny (EPO).**

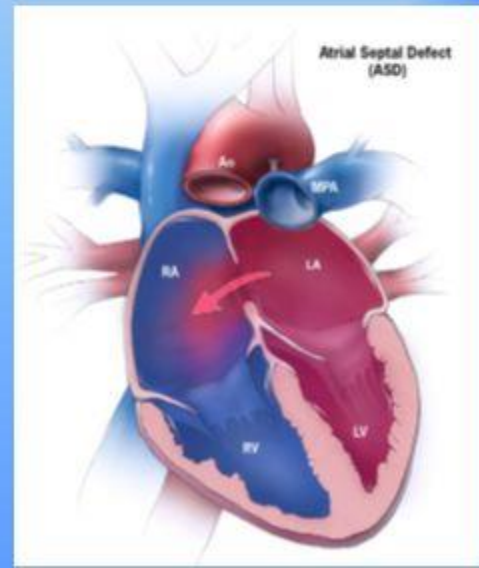
DBA objawy

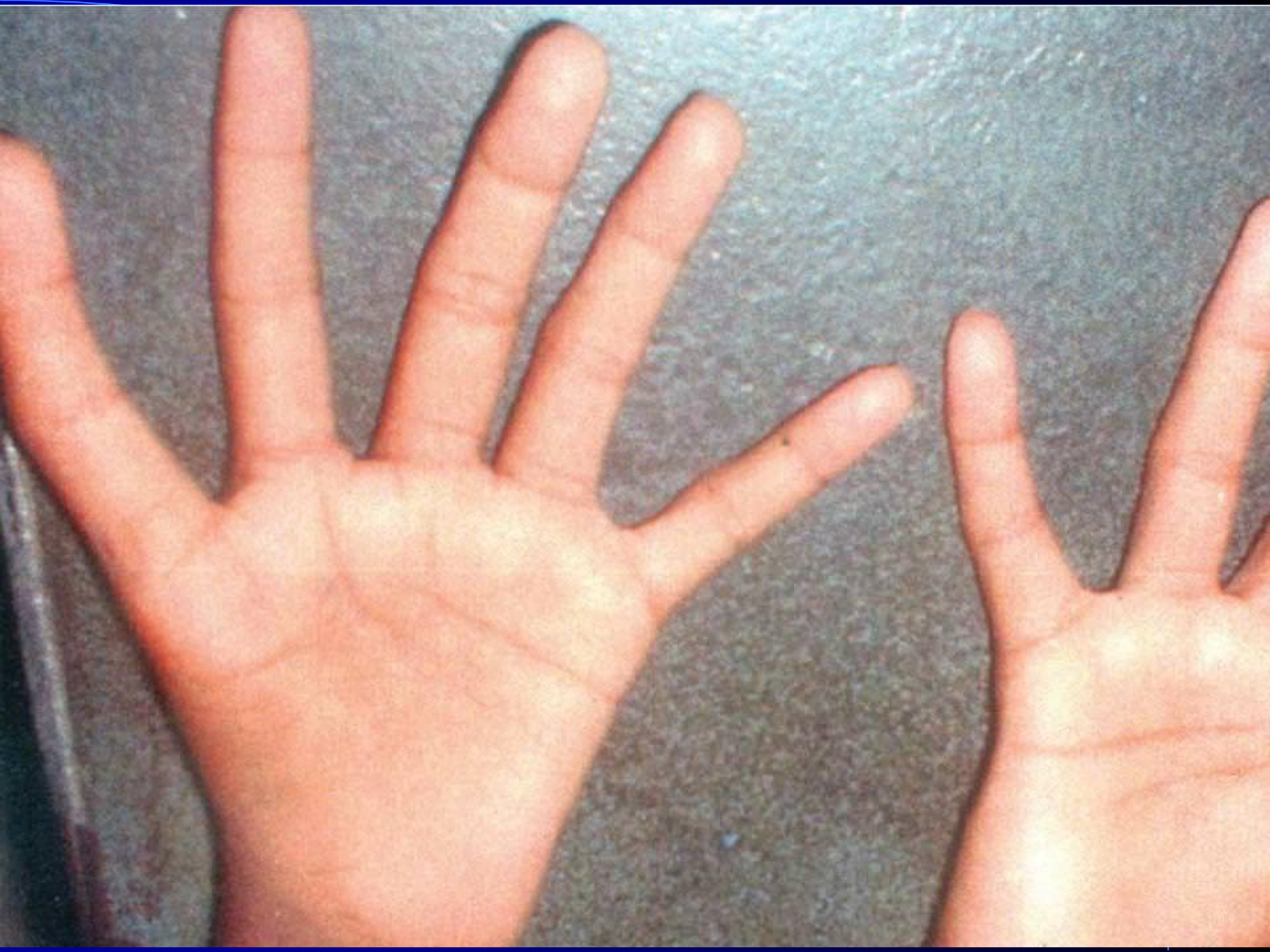
- Pierwsze objawy zwykle przy urodzeniu lub w pierwszych tygodniach, czy miesiącach życia.
- 90% przypadków DBA rozpoznawana jest do 18 miesiąca życia.
- Dominują objawy niedokrwistości: bladość, przyśpieszona czynność serca, szmer skurczowy nad sercem.

Red Blood Cell Disorder

- Diamond Blackfan Anemia

- Rare, 5-7 per million
- bone marrow fails to make RBC, severely anemic
- Associated with birth defects (most common head and face, arms and hands, heart, genitourinary)

Kryteria diagnostyczne DBA

- **Krwinki czerwone normochromiczne i normocytarne lub makrocytowe**
- **Liczba retykulocytów obniżona.**
- **Szpik bogatokomórkowy ze zmniejszeniem liczby erytroblastów lub ich brakiem.**
- **Liczba L jest prawidłowa lub nieco obniżona.**
- **Liczba PLT jest prawidłowa lub nieco podwyższona.**

DBA inne badania

- **Fe w surowicy krwi wysoki,**
- **HgF i EPO podwyższony**
- **U 85% pacjentów z DBA podwyższony poziom deaminazy adenozynowej w krwinkach czerwonych (ADA).**

DBA wady wrodzone

Niski wzrost występuje u około 47% dzieci.

- Szerokiego rozstawienie gałek ocznych,**
- Rozszczep wargi i podniebienia,**
- Zez, retinopatia stwierdzane są u prawie 50% pacjentów.**
- Wrodzone wady serca, układu moczowego i kostnego spotykane są u 8% chorych z DBA.**
- Achondroplazja i nieprawidłowa pigmentacją.**

DBA leczenie

- Do roku 1951 roku tylko uzupełniające przetoczenia krwi.
- Samoistne remisje 1 na 3 lub 1 na 5 przypadków.

DBA leczenie

- Leczenie glikokortykosteroidami rozpoczyna się po 2-3 miesiącach od rozpoznania DBA bo możliwość samoistnej remisji.
- Początkowa dawka prednisonu 2mg/kg/dobę w 3-4 dawkach podzielonych.
- Najwcześniej poprawa Hb i retykulocytów po 2-4 tygodniach.

DBA odpowiedź na sterydy

- „steroidooporność”- brak efektu leczniczego, u około 30%-40% przypadków,
- „steroidowrażliwość”- uzyskanie poprawy z możliwością odstawienia leków, u około 10% przypadków
- „steroidozależność”- konieczność stałego podawania sterydów w dawkach podtrzymujących, u około 60% pacjentów

DBA inne metody leczenia

- **Androgeny, cyklofosfamid, 6-merkapotopuryna, globulina antylimfocytarna.**
- **Wyższe dawki steroidów (4-6mg/kg/d prednisonu), pulsy z metylprednisonu (30-40mg/kg/d przez 3-4 dni)**
- **Cyklosporyna.**
- **Interleukiną 3 (IL-3) nie skuteczna.**

DBA przeszczep

- **Przeszczep szpiku od rodzinnego dawcy szpiku (po wykluczeniu DBA) dla pacjentów steroidoopornych i zależnych od transfuzji**

Dzieci z DBA mają predyspozycje do MDS, AML/ALL oraz innych chorób nowotworowych (guzy lite, chłoniaki).

Przejściowa erytroblastopenia dziecięca (transient erythroblastopenia of childhood- TEC)

- **Przyczyna: toksyny, alergeny, zakażenia**
- **Wiek: średnio około 26 m życia**
- **Bez anomalii rozwojowych**
- **Badania laboratoryjne: niska Hgb -5-6g/dl, retykulocytopenia- poniżej 1%, prawidłowe L i PLT**
- **Hemoglobina płodowa - norma i stężenie eADA w erytrocytach w normie**
- **Samoistne wyleczenie po 1-2 miesiącach**

Diamond Blackfan Anemia compared to Transient Erythroblastopenia of Childhood

	DBA	TEC
Diagnosis (Median)	2.5 mo	23 mo
Age > 1 yr	12%	83%
Etiology	Inherited ?	Acquired
Antecedent History	None	Viral illness
Abnormal Physical Findings	24%	< 1%
Red cell Adenosine Deaminase (ADA)	Increased	Normal
MCV Increased (at dx)	80%	8%
Hb F Increased (at dx)	100%	25%
i Antigen Increased (at dx)	100%	20%

Niedokrwistości dyserytropoetyczne wrodzone (congenital dyserythropoietic anemia- CDA)

- **Nieefektywna erytropoeza,
Szpik: hiperplazja układu
czerwonokrwinkowego z niedostateczną
liczbą erytrocytów we krwi obwodowej**
- **W zależności od obrazu szpiku III typy**

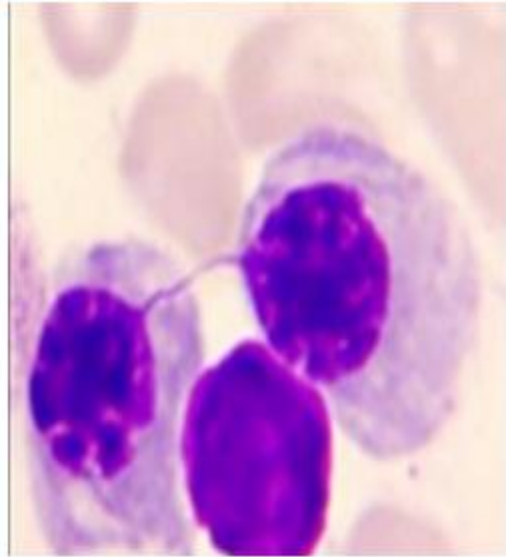
CDA

Typ I - makrocytoza, megaloblastyczny szpik, śródjądrowe mostki chromatyny, dziedziczenie autosomalne recesywne, gen CDAI

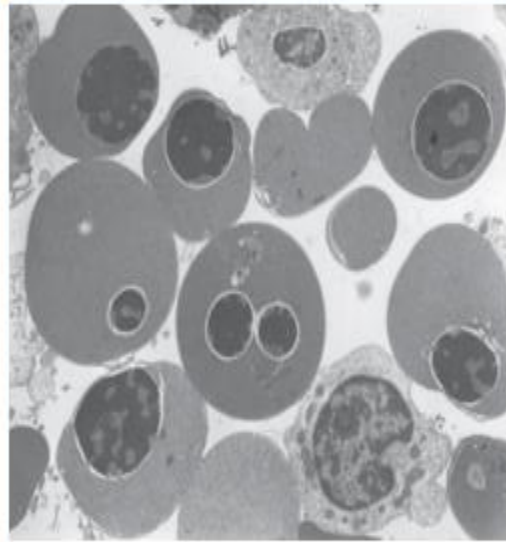
Typ II- normocytoza lub makrocytoza z dwu lub wielojądrowymi erytroblastami, dziedziczenie autosomalne recesywne, gen CDAll

CDA

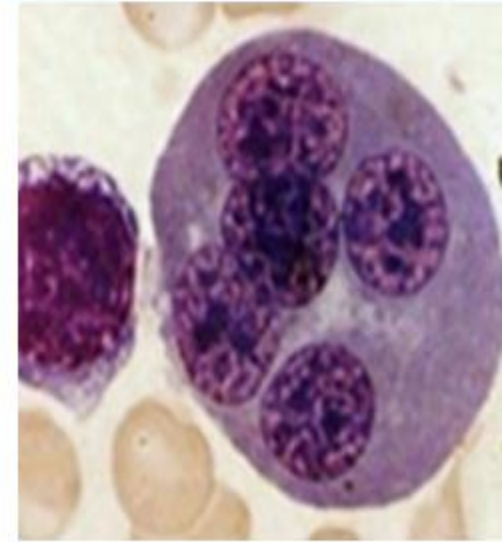
**Typ III- makrocytoza, erytroblasty
wielojądrowe (gigantoblasty)
dziedziczenie autosomalne dominujące
gen CDAlII**

CDA I

CDA II

CDA III

CDA

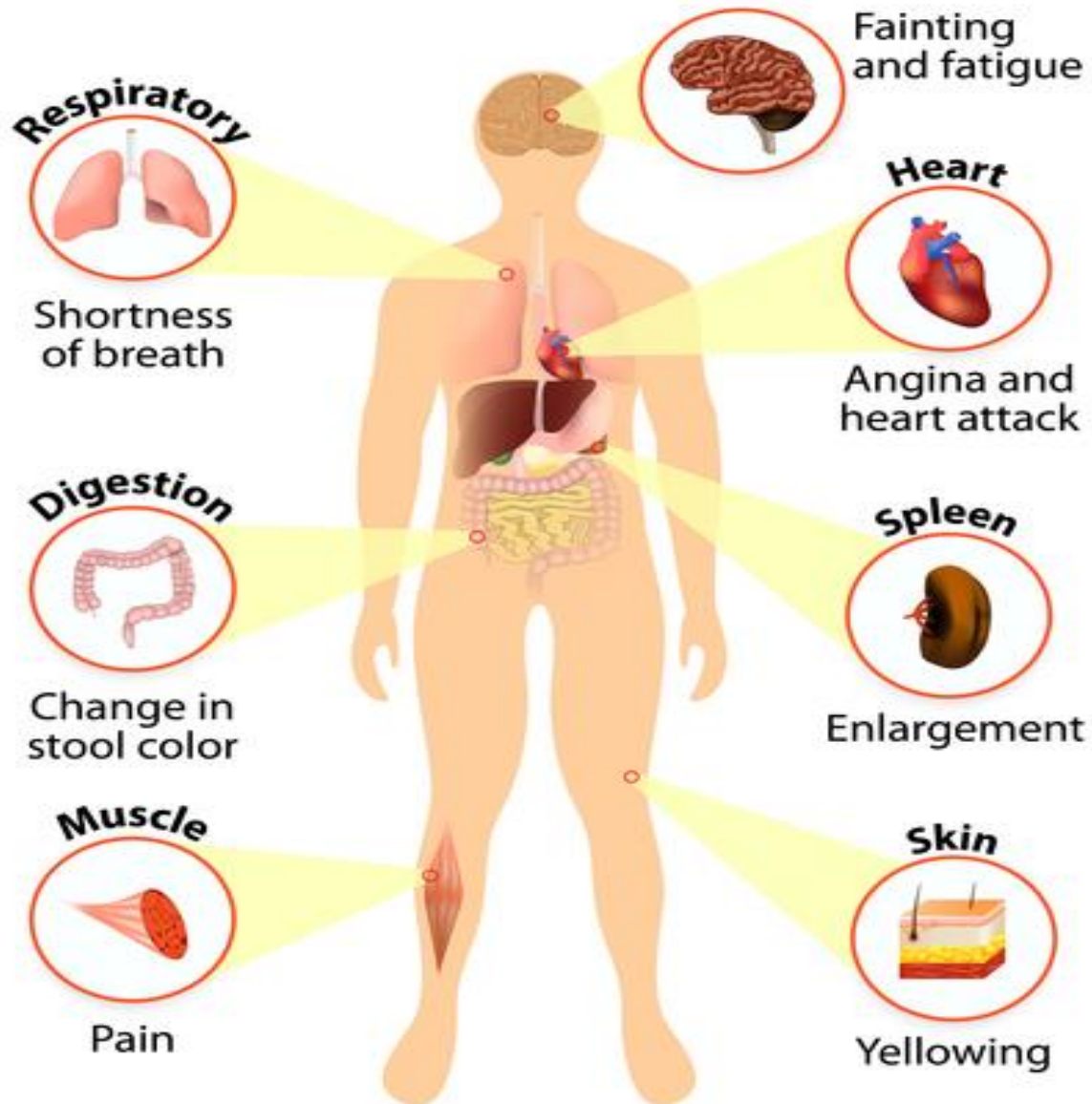
- **Najczęstszy typ CDAII**
wrodzona wielojądrowość
erytroblastyczna z dodatnim testem
zakwaszania (hereditary erythroblastic
multinucleavity with a positive acidified
serum test= HEMPAS)
- **Rozpoznanie**
typ II CDA - badanie serologiczne test
Hama (liza krwinek czerwonych w
zakwaszonej surowicy)

CDA

- **Klinika:** wiek 10-14 rż w typie III około 24 rż
niedokrwistość,
żółtaczka, brązowe plamy
zrośnięcie palucha czy nieprawidłowe palce,
splenomegalia,
kamica pęcherzyka żółciowego
- **Badania laboratoryjne:**
niedokrwistość 9g/dl, makrocytoza z
retikulocytozą 1-7%,
czas przeżycia erytrocytów skrócony,
L i PLT - norma,
podwyższona bilirubina,
LHD wysokie,

SYMPTOMS OF ANEMIA

CDA

- **Leczenie**

**Splenektomia skuteczna w
50% w CDA I,
70% w CDA II,
100% w CDA III**

Summary*

Features	Diamond Blackfan	Fanconi's Anaemia	Sideroblastic Anaemia	Congenital Dyserythropoietic Anaemia
Pathophysiology	Red cell aplasia	Inherited anaemia leading to bone marrow failure	Enzyme disorder	3 forms have been described
Prevalence/ incidence	5–10 per 1 million births	Unknown	?	< 1 per 100,000 births
Mutation	25% of affected children have gene defect called RPS19	FA genes (A, B, C, D1 (BRCA2), D2, E, F, G, I, J, L, M, and N Carrier frequency estimated between 1/600 and 1/100	Hereditary, acquired due to prolonged exposure to toxins or idiopathic X-linked recessive	Codanin-1 associated with CDA-I
Age of presentation	2 months	3–12 years of age		5 years
Treatment	Bone marrow transplantation	Bone marrow transplantation Androgens	Pyridoxine B ₆ blood transfusion	Symptomatic and includes blood transfusion
Complications	Transfusional haemosiderosis	Transfusional haemosiderosis Myelodysplasia	Transfusional haemosiderosis Leukaemia Myelodysplasia	Transfusional haemosiderosis

*Sources as in previous slides.

Nabyta niedokrwistość aplastyczna

Pancytopenia krwi obwodowej i hipoplazja szpiku.

2-10/milion /rok w Europie i USA,
w Azji 2-3x częściej.

Gł. między 6 a 9 rokiem życia,

Rzadko u młodszych poniżej 3 roku życia.

Zaburzenia krwiotworzenia mogą rozwijać się w następstwie zaburzeń dotyczących:

1. populacji komórek pnia i komórek potomnych
2. zaburzeń mikrośrodowiska szpiku
3. czynników regulujących
4. mechanizmów immunologicznych.

Gł. czynniki etiologiczne NA

1. **Nieznane (około 50%)**
2. **Czynniki chemiczne i fizyczne:**
leki, środki chemiczne i toksyczne
3. **Czynniki zakaźne:** wirusy, bakterie
4. **Czynniki immunologiczne:**
humoralne, komórkowe

Najważniejsze związki chemiczne, które mogą być przyczyną NA

1. Benzen
2. Insektycydy
3. Pochodne ropy naftowej

(genetyczne predyspozycje -brak lub niedobór GST - transferazy S glutationowej (GSTT1 i GSTM1/GSTT1) wykryty u 22-30% pacjentów z NA

Najważniejsze grupy leków mogących spowodować NA

- 1. Antybiotyki:** chloramfenicol, sulfonamidy
- 2. Leki przeciwzapalne:** diclofenac, indometacyna, złoto, penicylamina, naproxen, piroksykam przeciwzapalne
- 3. Leki przeciwpadaczkowe:** fenytoina, karbamazepina
- 4. Leki przeciwdepresyjne:** phenothiazyna, dothiepin
- 5. Leki przeciwcukrzycowe:** chlorpropamid, tolbutamid

Polekowa NA mechanizm działania leków

1. Mechanizm cytotoksyczny:

zależy od dawki leku, jest zwykle odwracalny

2. Mechanizm idiosynkrazji:

nie zależy od dawki, czasu podania leku,
może być nieodwracalny

Najważniejsze zakażenia wirusowe wywołujące NA

HAV, HBV, HCV,

HIV, EBV, HSV, CMV

różyczka, grypa, świnka,

parwovirus B₁₉

Objawy kliniczne NA

1. Bładość, męczliwość, osłabienie, utrata łaknienia (niedokrwistość)
2. Wybroczyny, łatwe siniaczenie, krwotoki w tym do OUN (małopłytkowość)
3. Zwiększona podatność na zakażenia , owrzodzenia jamy ustnej, źle reagujące na antybiotykoterapię (leukopenia)

Badania dodatkowe

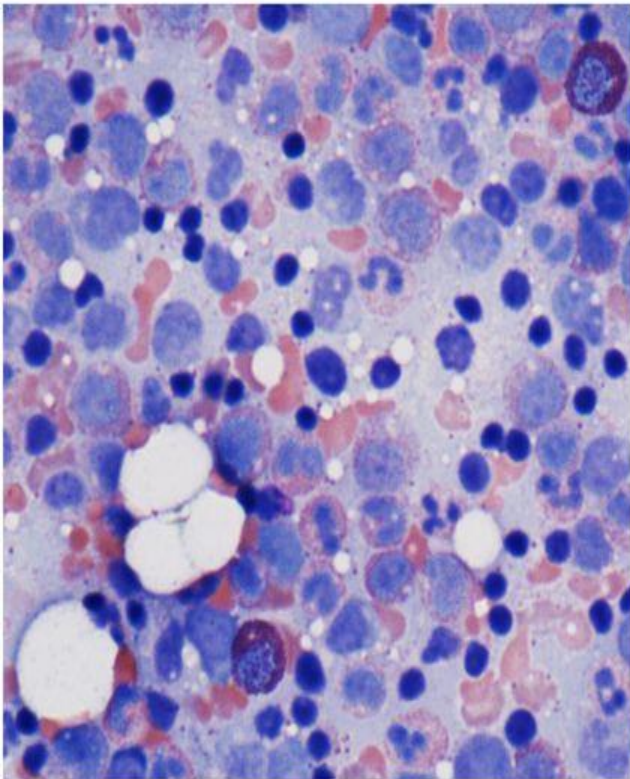
1. Morfologia:

pancytopenia z limfocytozą, retikulocytopenią, niedokrwistość normocytowa, (mogą być makrocyty), ziarnistości toksyczne w neutrofilach

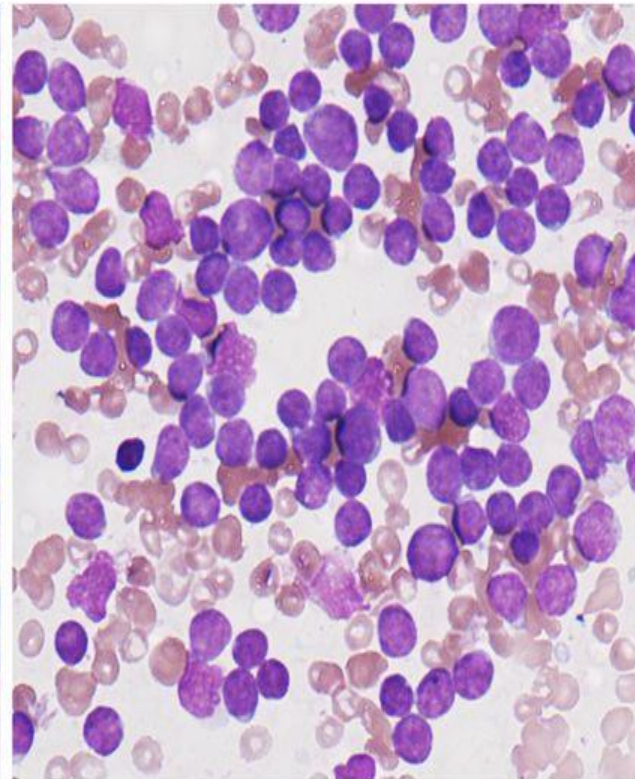
2. Badanie szpiku:

- rozmaz ubogokomórkowy z poj. komórkami
- histopatologia: ocena komórkowości, pościeliska, (pusty szpik tłuszczowy)

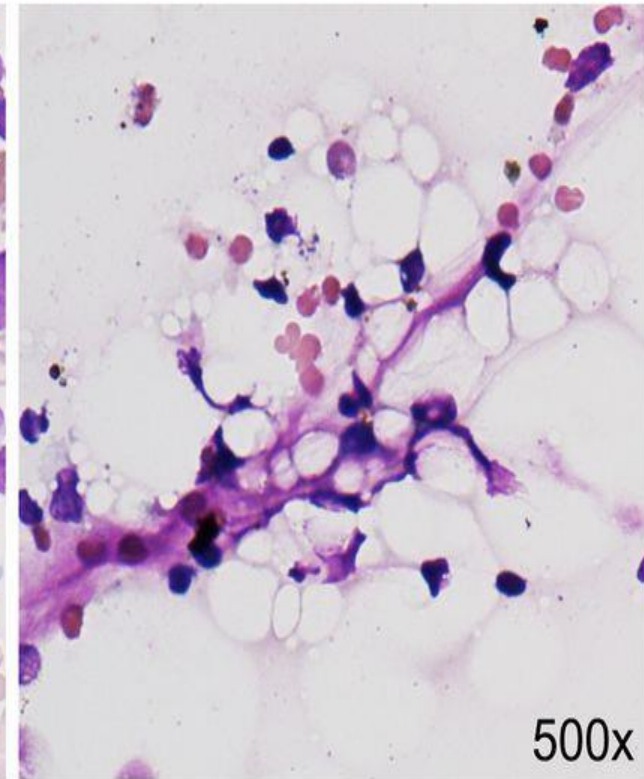
A Normal bone marrow

B Acute leukemia

C Aplastic bone marrow

Badania dodatkowe

- 1. Ocena funkcji wątroby :**
transaminazy , bilirubina
- 2. Badania wirusologiczne:**
HAV, HBV, HCV, EBV, CMV
- 3. Przeciwciała przeciwjądrowe i p-dsDNA**
- 4. Poziom Vit B12 i kwasu foliowego**
- 5. Rtg kl piersiowej**
- 6. USG jamy brzusznej**

Inne badania dodatkowe

1. Ocena kariotypu

(ok. 26% chorych z NA - nieprawidłowości chromosomu 7 i 13, trisomię 8 (*FISH, lepiej krew obwodowa niż szpik,)*)

2. Badanie w kierunku anemii Fanconiego

(ocena łamliwości chromosomów)

Inne badania dodatkowe

3. Badanie poziomu CD 34+ we krwi obwodowej

(cytometr przepływowy- spadek poziomu CD 34+)

4. Badanie w kierunku PNH

(test Hama, GPI, CD55 i CD59)

Kryteria ciężkiej postaci niedokrwistości aplastycznej

**Komórkowość szpiku $\leq 25\%$ normy dla wieku lub
25-50% z $<30\%$ rezerwą kom. hematopoetycznych**

Dwa z poniższych parametrów:

a/ ANC $\leq 0,5 \times 10^9/l$

b/ Retikulocyty $\leq 20,0 \times 10^9/l$

c/ i/lub liczba płytek krwi $\leq 20,0 \times 10^9/l$

Kryteria bardzo ciężkiej postaci niedokrwistości aplastycznej

Wszystkie kryteria ciężkiej postaci

&

ANC $\leq 0,2 \times 10^9/l$

Leczenie NA:postać ciężka

I rzut

1. Przeszczep szpiku od dawcy rodzinnego

Gdy brak rodzinnego dawcy szpiku :

2. ATG lub ALG+ Cyklosporyna+G-CSF

**Gdy brak odpowiedzi na IST to
przeszczepienie od dawcy
niespokrewnionego**

Inne metody immunosupresyjnego leczenia NA

Cyklofosfamid

Monophenolate mofetil

anty IL-2R (Daclizumab)

sirolimus (Rapamune)

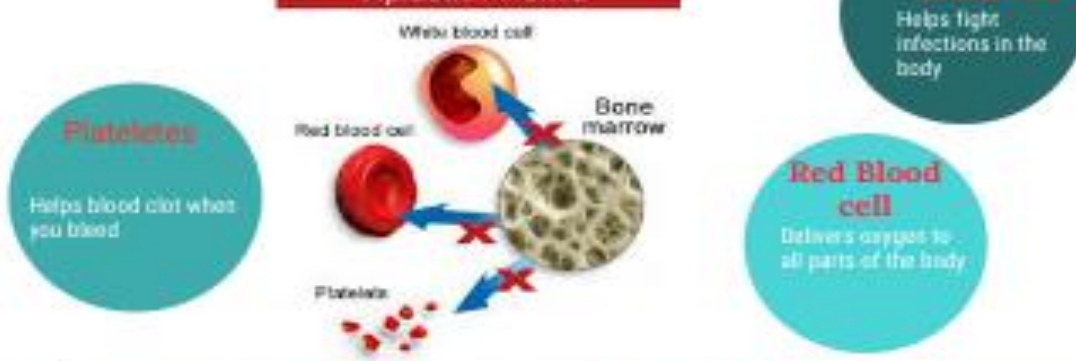
anty CD52 (Campath-1H)

eltrombopac

APLASTIC ANEMIA

A rare condition in which the body stops producing enough new blood cells. (RBC's, WBC's, and Platelets)

Aplastic Anemia

White blood cell
Helps fight infections in the body

Platelets
Helps blood clot when you bleed

Red Blood cell
Delivers oxygen to all parts of the body

Signs and symptoms of Aplastic Anemia

Bleeding

Fever

Pallor

Tachycardia (Increased heart rate)

Fatigue and headache

Diagnostic tests

Complete blood count

Bone marrow examination

Medical management

- *Antithymocyte globulin
- *Cyclosporine
- *Corticosteroids (prednisolone)
- *Hematopoietic stem cell transplant (HSCT)

Causes

- Primary:**
- Idiopathic acquired - without apparent cause (67% of cases)
  - congenital conditions (Diamond Blackfan syndrome, Fanconi's anemia).
- Secondary:**
- Chemicals eg. benzene, toluene, glue sniffing.
  - Drugs eg. chemotherapeutics, antibiotics.
  - Insecticides
  - Ionizing radiations.

About 300-900 new cases each year in the US

Affect mostly patients between 15-25 and over 60 years of age